

CSENKESZ FAJOK VETŐMAG TÉTELEINEK MEGŐRZÉSE, VIZSGÁLATA

Halász Adrienn

Természetvédelmi mérnök Msc. Levelező

NTTI Agronómia Tanszék

Dr. Lepossa Anita egyetemi docens *Belső témavezető*, NTTI Agronómia Tanszék

Diplomadolgozatomat a meglévő fajok ex situ megőrzéséhez kapcsolódóan készítettem. A védett növények gyűjtését tiltja a törvény, ezért a Természetvédelmi Területeken, illetve Natura 2000 területeken gyakori előfordulású fűfajokat, azon belül is csenkeszfajokat vizsgáltam. Kísérletembe a fűfélék modellfajainak is tekinthető két jellemző fajt, a vörös csenkeszt (*Festuca rubra* L.) és a nádképi csenkeszt (*Festuca arundinacea* Schreber.) vontam be. Vizsgálataimban arra kerestem a választ, hogy e fajok hároméves tárolásból származó vetőmagjaira és a csíranövények kezdeti fejlődésére milyen hatással van a mélyfagyasztás, a magvak megőrzik-e csírázóképeségüket, javítja vagy rontja azt a kezelés.

A MATE NTTI Agronómia Tanszék Georgikon Campuson fenntartott 'Tomaj' vöröscsenkesz, és a Keszthelyi 50' nádképi csenkesz 2022. évi szuperelit állományából származó magkeverékek 10 napos, ultra-alacsony hőmérsékletű kezelését követően vizsgáltam a magtétélek csírázóképeségét. Szobahőmérsékleten (+20°C) illetve krio-tankban (-196°C) történő tárolással oldottuk meg kezelést. Nedvességtartalom- és ezerszemtömeg meghatározást végeztem a kísérlet beállítása előtt a csenkesz vetőmagokon. A csírázási erélyt a 7. napon, a csírázóképeséget a nádképi csenkesznel a 14. napon, a vöröscsenkesznel a 21. napon határoztuk meg és jegyeztük fel az ép, az abnormalis és a nem csírázott ép, ill. rothadt szemeket.

Összefoglalásképpen a mélyfagyasztásnak nem tudtam jelentős hatását igazolni a vizsgált két csenkesz faj csírázóképeségére és a csíranövények kezdeti fejlődésére. A csírázás megindulása ugyan valamivel jobb volt a kezelt magok esetében, amit hidegstratifikáció is okozhat, a csírázást serkentő gibberelinsav-termeléssel. Eredményeim ugyanakkor megnyugtatóan igazolták, hogy az általam alkalmazott rövid idejű (10 nap) mélyfagyasztás a két vizsgált csenkeszfaj esetében nem okozott sérülést a magvakban, ami gátolta volna a csírázást és kezdeti fejlődést.

Mivel a védett növények sokféle családból származnak, ezért eltérőek mind morfológiában, mind élettanilag és számos más módon. Javasolnám a kísérlet megismétlését különböző családokból származó növényekkel és hosszabb idejű mélyfagyasztással.